

Zaans Historisch Museum

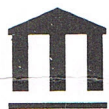
OPEN: DI T/M VR 10-12 EN 14-16; ZO 14-16; MA EN ZA GESLOTEN

LAGEDIJK 80 1544 BJ ZAANDIJK TEL. 075-217626

Het Zaans Historisch Museum bevindt zich in een veranderingsproces. De naamsverandering van "Zaanlandse Oudheidkamer" tot "Zaans Historisch Museum" markeert het begin van een periode van tentoonstellingen, behoudsactiviteiten, collectieregistratie en een herbezinning op het verzamelbeleid. Voor het bestuur redenen genoeg zich diepgaand te bezinnen op het de komende jaren te voeren beleid en op de voorwaarden die vervuld moeten worden om de gevarieerde collectie veilig te stellen en uit te breiden. Resultaat is het beleidsplan 1994-1997, waarin voorstellen worden gedaan voor een verbeterd conserverings- en verzamelbeleid. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het verbeteren van de publieksfunctie.

Op dit moment komen de plannen om te komen tot een nieuw Zaans museum in een stroomversnelling. Het bestuur staat daar positief tegenover, omdat het de zo gewenste kwaliteitsverbetering van het Zaanse museumbestel mogelijk zal maken. Het beleidsplan bepaalt de positie van waaruit het Zaans Historisch Museum wil inspelen op de ontwikkeling van het nieuwe museum. Het bestuur is van mening dat een belangrijk deel van de collectie van het museum tentoongesteld kan worden in het nieuwe museum; al jaren wordt de behuizing als te klein ervaren. Het huidige museum dient daarnaast behouden te blijven voor de presentatie van de woonfunctie. De ingerichte stijkkamers geven een bijzonder beeld van het wonen in onze streek.

bestuur Zaans Historisch Museum

Nationaal Museum Weekend

zaterdag 16 en
zondag 17 april

Vanzelfsprekend doet ook het Zaans Historisch Museum hieraan mee. In aansluiting op het thema: "Verborgene schatten ontsluit: restauratie en behoud van ons cultuurgoed", heeft het museum in Zaandijk een expositie ingericht getiteld "bijzondere restauraties". Op de tentoonstelling worden verschillende voorwer-

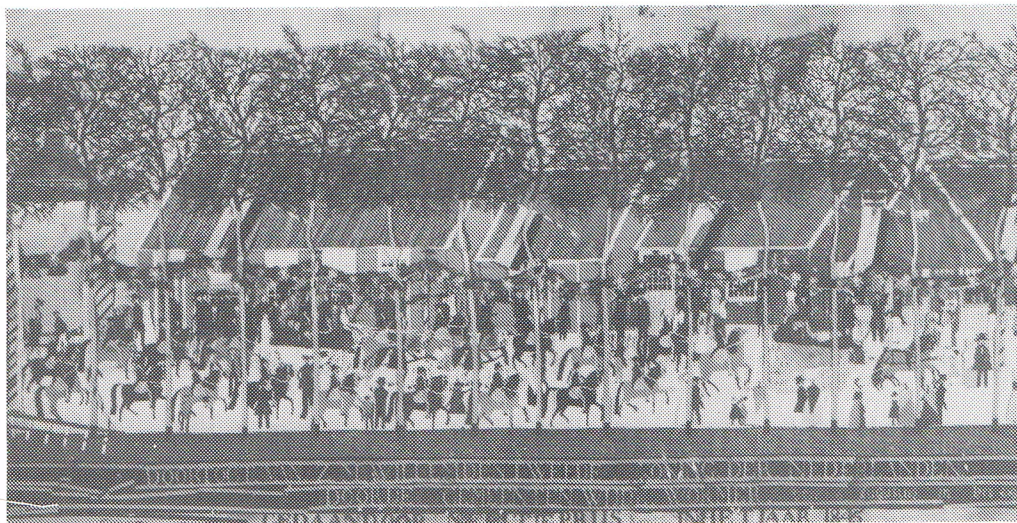
pen tentoongesteld die ofwel recentelijk gerestaureerd of geconserveerd zijn, of dringend behandeling behoeven. Zo ziet u een 18e eeuws schutterijvaandel dat van een gewisse ondergang gered is, een beschilderde kinderstoel waarvan loszittende verschilders zijn vastgezet en bijvoorbeeld een papieren knipsel met een voorstelling van het bezoek van koning Willem II aan de Wijdewormer in 1842. Het knipsel is kort geleden door een papierrestaurator behandeld. Omdat we u als bezoeker ook met de keerzijde van het museummobject willen confronteren, worden ook voorwerpen geëxpo-

seerd die nodig behandeling behoeven. Versleten kostuumonderdelen, een schilderij van een jongen in een Zaanse interieur dat er op z'n zachtst gezegd slecht aan toe is en diverse beschilderde objecten. Met de tentoonstelling "Bijzondere restauraties" willen wij u een kijkje geven achter de schermen van het museum en met name de behoudstaak van het museum benadrukken. De tentoonstelling is tot en met zondag 15 mei te bezichtigen. ■

Agenda

16 en 17 april
Museumweekend

16 april t/m 15 mei
tentoonstelling:
"Bijzondere restauraties"

Pas gerestaureerd knipselwerk van
Neeltje Pijls (1803-1863)

Een wereld van boeken

Een minder bekend onderdeel van de verzameling Jacob Honig Jansz. Jr. is de collectie boeken die bewaard wordt in het Gemeentearchief. Hieronder bevindt zich ook een aantal 17e eeuwse boeken die onderwerp van studie zijn van de boekhistoricus H. Borst. Op de afgelopen jaarvergadering hield hij een lezing over Zaanse boekverkopers en uitgevers in de 17e eeuw.

Boeken zijn een unieke bron voor onze kennis van wat mensen vroeger bezighield. Niet alleen de tekst zelf geeft informatie, maar bijvoorbeeld ook de wijze van vervaardiging en de handel in boeken. Boekhistorici proberen door systematisch onderzoek antwoorden te geven op vragen als: Hoe werden boeken gedrukt, wie lazen de boeken, etc. Voor de tekst zelf is binnen de beoefening van de literatuurgeschiedenis, het specialisme van de filologie ontwikkeld met methodes om de betekenis en de waarde van elk boek te bepalen. De ene druk is nu eenmaal niet even betrouwbaar als de andere; zelfs exemplaren van dezelfde druk kunnen in de periode van de handpers zeer verschillen. Vanzelfsprekend vult het onderzoek van boekhistorici en filologen elkaar vaak aan.

In de 17e eeuw werden in de Republiek opmerkelijk veel titels uitgegeven, voor zowel de binnenlandse als de buitenlandse markt. De Zaanstreek neemt in

die wereld van boeken slechts een zeer bescheiden plaats in. Er zijn wel enkele uitgevers geweest, dat wil zeggen, er zijn boeken uit die tijd met een uitgeversadres in Zaandam, Wormerveer en Krommenie. Archiefgegevens bevestigen ook de verkoop van boeken. De activiteiten in het boekenvak liepen nogal eens door elkaar: drukkers waren niet zelden ook actief als uitgever en boekverkoper. In het algemeen probeerde een verkoper een gevarieerd assortiment in z'n winkel aan te bieden. Daarbij kon een boekverkoper al te grote risico's vermijden door van de titels die hij uitbracht een deel van de oplage te ruilen met andere handelaren.

De boekenverzameling levert een bijdrage aan het boekhistorisch onderzoek in de 17e eeuw. Enkele exemplaren uit de collectie zijn tot en met 22 april in het gemeentearchief te bezichtigen. (Dinsdag t/m vrijdag van 9.00 tot 16.30 uur.)■

Een nieuwe aanwinst

De schilderijencollectie van het Zaans Historisch Museum werd afgelopen zomer verrijkt met dit kleine pittoreske tableau.

Na afloop van de tentoonstelling over de landschappen van de Zaanse schilder Freek Engel

Freek Engel,
"Assendelft, bij den
Paarl-dijk", 1944

(Koog aan de Zaan 1872 - Zutphen 1958), bood een particulier dit werk ter verkoop aan. Het schilderij uit 1944, getiteld "Assendelft, bij den Paarl-dijk", geeft een van de favoriete onderwerpen van Freek Engel weer. Na een opleiding aan onder meer de Stadstekenschool en Rijksschool voor Kunstnijverheid, specialiseerde hij zich in het schilderen van landschappen en koeien. Zijn manier van werken werd erg beïnvloed door de "Haagse School", met name door de impressionist Willem Maris van wie hij een leerling was.

Ook uit dit schilderij, olieverf op doek, blijkt Engels' streven het steeds wisselende licht op water, weiland, bos en vee te willen vastleggen. Het licht schijnt in kleine bundels op delen van het schilderij: op de linker koe, het water, het wuivende riet, de nevelige achtergrond. De sfeer van een nazomerse dag wordt met losse toetsen weergegeven.

De verzameling werken van Freek Engel, die het Zaans Historisch Museum en het Gemeentearchief in de loop der jaren opgebouwd hebben, is in 1993 dus onverwacht uitgebreid met een boeiend schilderij!■

Afscheid van Mr. L. v.d. Laan, penningmeester

De L staat voor Lolke; de heer Van der Laan is een boerenzoon uit Midden-Friesland.

L. van der Laan,
penningmeester

'In mijn jeugd had je daar in ieder dorp een actieve Doopsgezinde gemeente. De Zaanstreek had voor mij dus iets heel herkenbaars.' Na zijn rechtenstudie in Leiden kreeg hij een aanstelling als secretaris-penningmeester van het waterschap Polder Westzaan en dat is hij altijd gebleven - uiteindelijk van veertig (een enorme schaalvergroting) samengevoegde waterschappen. Wat geldt voor het waterschap - eens penningmeester, altijd penningmeester - gaat ook op voor het privéleven van de heer van der Laan. Zo was hij penningmeester van een schoolbestuur, het Doopsgezinde bejaardenhuis Johanna Elisabeth Stichting en van Stichting Ons Huis. Van het museum is hij dertig jaar penningmeester geweest. 'De zojuist overleden heer van Sante heeft me ervoor gevraagd. Het leek hem wel iets voor mij en hij wist dat ik kon optellen en aftrekken.' Meer hoeft je - volgens de heer van der Laan - niet te kunnen om het penningmeesterschap naar behoren te vervullen. Hij heeft het met veel plezier gedaan; echt veel werk was het niet en hij had het museum altijd al aardig gevonden. 'Ik ben geïnteresseerd in geschiedenis; als ik tijd heb om te lezen, dan lees ik een historisch boek. Liefst over de geschiedenis van de Romeinen in ons land. 'Het leukste van het penningmeesterschap? Daar vraagt u me wat. Het feit dat je via het kasboek het hele beleid meemaakt, denk ik. Je ziet precies wat er gebeurt, ook al ben je er zelf niet altijd bij. Nee, ik ging nooit mee aankopen. Als in een vergadering tot aankoop is besloten, dan is het meestal de conservator die erop uit gaat. Die kwam dan eerst bij mij: Heb je centjes?■